

ETO Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling ¹

Het bevoegd gezag van

Ellen Titre Orthopedagogie en Psychologie (ETO)

Overwegende

dat *ETO* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;

dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij *ETO* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;

dat *ETO* een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen *ETO* werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;

dat *ETO* in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;

dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.

Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;

dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;

dat onder *beroepskracht* in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor *ETO* werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;

dat onder *cliënt* in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp); de Jeugdwet (Jw), en het privacyreglement van *ETO*;

In aanmerking nemende dat voor cliënt gelezen kan worden cliënt en/of ouder(s) en verzorger(s);

stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, met inachtneming van het Afwegingskader ², vast.

¹ Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling NL2016, IV. Voorbeeld meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling NL2016

² Basisdocument het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling NL2018

A. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim en het meldrecht kindermishandeling en huiselijk geweld

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt.

Dit wettelijk meldrecht maakt een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van bijvoorbeeld artsen, psychiaters, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, (ortho)pedagogen, verloskundigen en werkers in de jeugdzorg of in de reclassering.

De stappen van de meldcode beschrijven hoe een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze omgaat met dit meldrecht.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

ETO brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en legt deze vast *in het cliënt-dossier (CRSI)*.

ETO legt ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

ETO maakt bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van *de signaallijsten van NJI*:

- Signalen van kindermishandeling 0-4 jaar;
- Signalen van kindermishandeling 4-12 jaar;
- Signalen van kindermishandeling 12-18 jaar.

ETO beschrijft signalen zo feitelijk mogelijk. Indien ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd worden, vermeldt ETO dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling en maakt een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.

ETO vermeldt de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

ETO legt diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorg- of onderwijsrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een cliënt of een leerling, dan worden de signalen gemeld bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan *niet* van toepassing.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

De signalen worden besproken met een deskundige collega. Zo nodig wordt ook advies gevraagd aan Veilig Thuis (www.veiligthuis.nl) of aan een deskundige op het gebied van letselduiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak) van letsel.

Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen

Is er binnen ETO onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eergerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking, of ouderenmishandeling, dan wordt *altijd* advies gevraagd aan Veilig Thuis over vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen.

De uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies worden vastgelegd in het cliënt-dossier.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

ETO bespreekt de signalen met de cliënt. Indien ondersteuning nodig is bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt, dan wordt een deskundige collega en/of Veilig Thuis geraadpleegd.

ETO handelt hierbij als volgt:

- legt de cliënt het doel uit van het gesprek;
- beschrijft de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan;
- nodigt de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
- wijst ouders ter informatie op de site van Veilig Thuis (www.veiligthuis.nl)
- komt pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen is gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking wordt daarbij de 'Verklaring tegen meisjesbesnijdenis' gebruikt. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, gebeurt alleen als:
 - er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, van ETO, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
 - als ETO goede redenen heeft om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met ETO zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Stap 4: ETO weegt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraagt in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis (conform Afwegingskader Meldcode ³)

ETO weegt op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. ETO weegt eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling: is er sprake van acute of structurele onveiligheid?

- Van acute onveiligheid is sprake als een persoon in direct fysiek gevaar verkeert en diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is. Hij of zij heeft direct bescherming nodig.
- Bij structurele onveiligheid is er sprake van herhaling of het voortduren van een onveilige situatie of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor het voortduren van onveiligheid (plegerschap of slachtofferschap) in de toekomst.

ETO maakt bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van de LIRIK als risicotaxatie-instrument indien nodig.

ETO raadpleegt in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

De afwegingen worden goed gedocumenteerd in het dossier van de cliënt.

Stap 5: Beslissen: melden en/of zelf hulp bieden of organiseren

Stap 5A: Melden en bespreken met de cliënt

Indien er sprake is van acute of structurele onveiligheid, óf als ETO de cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kan beschermen of er aan twijfelt hiertegen voldoende bescherming te kunnen bieden, dan handelt ETO als volgt:

- meldt het vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geeft duidelijk aan of de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is;

³ Afwegingskader Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor pedagogen, psychologen, (psycho)therapeuten, sociaalwerkers en jeugd en gezinsprofessionals. Juni 2018

- overlegt bij de melding met Veilig Thuis of ETO na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog effectieve hulp kan bieden of organiseren om de cliënt en zijn gezinsleden redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

ETO bespreekt de melding vooraf met de cliënt (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder(s)/verzorger(s) (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is) en:

- legt uit waarom ETO van plan is een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- vraagt de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
- in geval van bezwaren van de cliënt, wordt overlegd op welke wijze tegemoet gekomen kan worden aan deze bezwaren;
- is dat niet mogelijk, dan weegt ETO de bezwaren af tegen de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. ETO betreft in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- er wordt een melding gedaan indien naar het oordeel van ETO de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding wordt door ETO afgezien:

- als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van ETO, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als ETO goede redenen heeft om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met ETO zal verbreken.

Stap 5B: Hulp bieden of organiseren en effecten volgen

Een belangrijke verandering met het nieuwe afwegingskader is dat in stap 5 de professional naast melden bij Veilig Thuis tegelijkertijd zelf hulp kan (blijven) bieden of organiseren, al dan niet in samenwerking met Veilig Thuis. Het eerdere onderscheid tussen óf hulpverleners óf melden vervalt dus als na toepassing van het afwegingskader de conclusie is dat melden bij Veilig Thuis is aangewezen. Meent ETO, op basis van de afweging in stap 4, dat passende en toereikende hulp bieden of organiseren ook tot de mogelijkheden hoort om de cliënt en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling te beschermen, dan handelt ETO als volgt:

- *organiseert* de noodzakelijke hulp;
- *volgt* de effecten van deze hulp;
- *doet* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

ETO neemt hiertoe het volgende in overweging, in geval van acute of structurele onveiligheid in samenwerking met Veilig Thuis:

- Is ETO in staat om effectieve passende hulp te bieden of organiseren?
- Is het te verwachten dat de betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp en dat ETO in afstemming met andere betrokken professionals aan de slag kan?
- Stopt de onveiligheid daadwerkelijk of herhaalt die zich, ondanks de aanwezigheid van een veiligheidsplan en zorg/herstelplan?

B. Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van behandelaars:

Bij ETO wordt van behandelaars, gelet op hun taken en verantwoordelijkheden, verwacht dat zij de stappen van de meldcode zetten. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de tool Afwegingskader meldcode op de site www.afwegingskadermeldcode.nl. Behandelaars wordt gevraagd met de aandachtsfunctionaris mw. Titre of een andere hoofdbehandelaar binnen ETO te overleggen.

Als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld of kindermishandeling kan bij ETO de praktijkhouder worden geraadpleegd:

Er kan een beroep worden gedaan op de praktijkhouder voor advies en ondersteuning bij het zetten van de stappen van de meldcode. Een aandachtsfunctionaris is op grond van de Wet meldcode niet verplicht, maar vervult een belangrijke rol in de ondersteuning van de medewerkers en de leiding van ETO in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en bij het volgen van de stappen van de meldcode.

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding is de behandelaar:

De behandelaar is, gelet op zijn taken en verantwoordelijk heden, verantwoordelijk voor de beslissing om al dan niet een melding te doen.

Van overige ETO-medewerkers wordt verwacht, dat zij signalen die op kindermishandeling of huiselijk geweld kunnen wijzen, neerleggen voor eventuele vervolgstappen bij de behandelaar van de cliënt.

C. Verantwoordelijkheden van ETO

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van *ETO* er zorg voor dat:

- er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet;
- er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering worden aangeboden, zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis over en het gebruik van de meldcode te bevorderen.